nefyto

nefytobulletin

jaargang 26 #01 - april 2020

Groene gewasbeschermingsmiddelen

GROENE MIDDELEN VRAGEN EIGEN TOETSINGSKADER

PAGINA 2

Aandacht voor perceelemissie

AFSPOELING NAAR OPPERVLAKTEWATER VOORKOMEN

PAGINA 2

Teeltvoorschriften en IPM

TEELTVOORSCHRIFTEN ONDERSTEUNEN GEINTEGREERDE GEWASBESCHERMING (IPM)

Rubriek Visie en Ambitie

JORIS ROSKAM: 'STRATEGIE BEDRIJF GEBASEERD OP DUURZAAMHEID'

PAGINA 5

Kort nieuws

NEFYTO PARTNER DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL, AFZETCIJFERS GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

PAGINA 6

Groene middelen vragen eigen toetsingskader

HOE WERKZAAMHEID EN VEILIGHEID BEOORDELEN?

Groene gewasbeschermingsmiddelen zijn in opkomst. Van politiek en samenleving zouden deze middelen sneller ter beschikking mogen komen. Biologische middelen moeten, net als chemische middelen, echter gedegen worden getoetst op werkzaamheid en veiligheid. Op sommige onderdelen vraagt de beoordeling van groene middelen een toegesneden kader. Tijdens een recente bijeenkomst van het Ctgb bleek dat zij er klaar voor is om toelatingsaanvragen van groene middelen te beoordelen. Enkele deskundigen gaven een toelichting.

Wat zijn groene middelen

Over de hele wereld gelden verschillende definities van het begrip 'groene middelen'. De EU spreekt doorgaans over biopesticiden. Het Ctgb schaart onder de groene middelen: micro-organismen, botanicals en plantextracten, en semiochemicals ('signaalstoffen', zoals feromonen).
Een aantal van deze middelen valt onder de definitie van een laag-risico middel, zoals omschreven in Verordening 1107/2009. Maar een aantal ook niet. Dus een groen middel heeft niet per definitie een laag risico. Daarnaast zijn er ook chemische middelen die als laag-risico middel geclassificeerd zijn.
Inmiddels zijn er in de EU 18 stoffen goedgekeurd als laag-risico stof. In Nederland zijn nu 17 laag-risico middelen toegelaten.

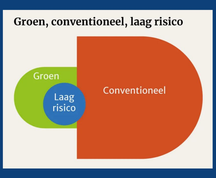

Aandeel groene middelen groeit

Binnen het beschikbare pakket gewasbeschermingsmiddelen wordt het aandeel groene middelen wereldwijd steeds groter. De voorspelling is dat groene middelen in 2025 tien procent marktaandeel hebben (in 2011 was dit vier procent). Bijgaande grafiek geeft aan dat het aantal Europees goedgekeurde groene middelen (actieve stoffen) ten opzichte van 2009 inmiddels verdubbeld is. In de grafiek zijn ook laag-risico stoffen opgenomen (deels natuurlijke oorsprong, deels chemisch).

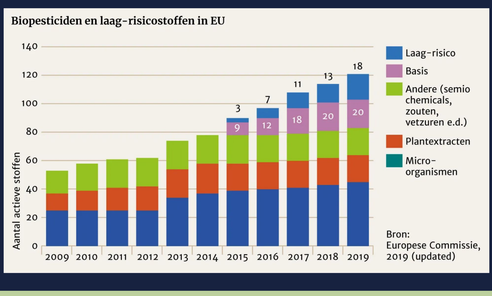

Toegesneden datavereisten voor groene middelen

De huidige systematiek van beoordeling voor groene middelen is afgeleid van de bestaande systematiek voor chemische middelen. Dit blijkt in de praktijk niet goed werkbaar, onder meer doordat het werkingsmechanisme van een biologisch middel doorgaans anders is dan die van een chemisch middel. Daarom wordt er nu op Europees niveau gewerkt aan toegesneden uniforme beginselen, datavereisten en guidances (richtsnoeren). Het Ctgb is hier nauw bij betrokken. Zelf heeft het sinds 2018 een Evaluation Manual Biopesticides om aanvragers te ondersteunen bij het opstellen van hun dossier.

Voldoende effectiviteit bij veilige dosering

Een gewasbeschermingsmiddel wordt op verschillende onderdelen beoordeeld. Werkzaamheid is daar één van: een middel moet voldoende effectiviteit hebben bij een veilige dosering. Het nauwkeurig vaststellen van de benodigde dosering is belangrijk, om enerzijds voldoende werkzaamheid te hebben en anderzijds een onnodig hoge dosering te voorkomen (en daarmee onnodig hoog gebruik).
De dosering moet ook zodanig zijn dat eventuele schade aan het gewas beperkt wordt. Een te hoge dosering kan ook indirecte gevolgen hebben, bijvoorbeeld op de kwaliteit van het geoogst product. En uiteraard moet het eindproduct veilig zijn voor consumptie (Maximum Residue Limit, MRL).

Variabele werkzaamheid vraagt meer proeven

Groene middelen hebben doorgaans een ander werkingsmechanisme dan conventionele chemische middelen. Die werkzaamheid is veelal lager en meer variabel. Ook is het werkingsmechanisme vaak complexer en wordt de werkzaamheid beïnvloed door meerdere externe factoren.
Hier ontstaat een spanningsveld, aldus Henk Brouwer, wetenschappelijk beoordelaar bij het Ctgb. "Voor laag-risico middelen willen we minder omvangrijke dossiereisen. Maar vanuit statistisch oogpunt wil je bij een lagere en meer variabele werkzaamheid juist meer proeven hebben."
Op Europees niveau wordt nu bekeken hoe de beoordeling van laag-risico middelen eenvoudiger kan, zonder afbreuk te doen aan een goede beoordeling van de werkzaamheid.

Beoordeling micro-organismen

De huidige beoordeling van micro-organismen, op Europees niveau, verloopt moeizaam. "Dit komt met name doordat het toetsingskader is afgeleid van chemische stoffen", aldus Anne Steenbergh, wetenschappelijk beoordelaar bij het Ctgb. "Een chemisch middel breekt na toepassing af. Wat een micro-organisme na toepassing doet, laat zich lastig voorspellen: het kan zelfs in omvang toenemen. Om de veiligheid te garanderen moet daarom worden uitgegaan van de eigenschappen van het micro-organisme, niet van een berekening van groei of afname in het milieu."
Op dit moment ontwikkelt een EU-werkgroep meerdere guidances voor de toelatingsbeoordeling van micro-organismen. Nederland wordt hierin vertegenwoordigd door het Ctgb. "Een goede beoordeling van de veiligheid van micro-organismen is zonder meer noodzakelijk. Tegelijk wil je dat die niet onnodig uitgebreid is. De visie van het Ctgb is dat de kennis van de biologie hierbij optimaal benut moet worden, om het aantal datavereisten beperkt te houden."

Onderstaand een afbeelding van Trichoderma harzianum, een schimmel die planten tegen schimmelziekten beschermt, zoals fusarium en pythium.

Wat vindt Nefyto?

De bij Nefyto aangesloten bedrijven leveren oplossingen voor de geïntegreerde én de biologische land- en tuinbouw. Er is de laatste jaren sprake van een forse toename van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong. Nefyto-deelnemers spelen daarin een grote rol, zo bleek ook uit de Graadmeter Groene Gewasbescherming (Nefyto Bulletin 2019-4).
Een gewasbeschermingsmiddel dat in de land- en tuinbouw wordt toegepast, moet bij gebruik veilig zijn voor mens, dier en milieu, onafhankelijk of dit middel chemisch is of van een natuurlijke oorsprong. Gewasbeschermingsmiddelen moeten zijn getoetst én toegelaten door het Ctgb. Het baart Nefyto grote zorgen dat er steeds meer producten op de markt zijn die een bestrijdingseffect claimen, maar die niet door het Ctgb op veiligheid zijn getoetst.
De investeringen die een bedrijf moet doen in verband met steeds toenemende dossiereisen kunnen een belemmering zijn voor het aanvragen van een toelating. Dat speelt bij chemische middelen, maar zeker ook bij middelen van natuurlijke oorsprong. Nefyto is voorstander van minder omvangrijke dossiereisen als dat vanuit het type product te rechtvaardigen is.

Gewasbeschermingsmiddelen moeten zijn getoetst én toegelaten door het Ctgb

Meer aandacht voor emissie vanaf perceel

AFSPOELING NAAR OPPERVLAKTEWATER VOORKOMEN

De inspanningen om de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater terug te dringen laten duidelijke resultaten zien. Maar we zijn er nog niet: om de waterkwaliteitsnormen te halen, moet de emissie nog verder terug. De belangrijkste emissieroutes zijn drift, erfemissie en perceelemissie. Voor wat betreft de eerste twee routes is al veel bereikt. Daarom gaat er nu extra aandacht naar perceelemissie, onder meer met de introductie van de perceelemissiescan. De klimaatverandering maakt deze stap des te

Een serieus te nemen emissieroute

Perceelemissie of perceelsemissie? Laatstgenoemde lijkt iets makkelijker in de mond te liggen, maar perceelemissie is de juiste benaming. Bij perceelemissie gaat het om resten gewasbeschermingsmiddelen die vanaf het perceel met regenwater kunnen wegspoelen naar de sloot. Het is een serieus te nemen emissieroute, wat ook blijkt uit metingen van de waterschappen: na regenbuien worden hogere gehaltes gewasbeschermingsmiddelen gemeten in het oppervlaktewater.
De klimaatverandering maakt het terugdringen van perceelemissie des te noodzakelijker. Niet alleen vanwege de intensere regenbuien. Ook de langere periodes van droogte kunnen op bepaalde grondsoorten verhoogde perceelemissie in de hand werken. Want sommige grondsoorten kunnen door indroging minder goed water opnemen.

Naar nagenoeg geen emissie in 2030

Emissiereductie heeft al jarenlang de volle aandacht van de gewasbeschermingsbedrijven, waterschappen, drinkwaterbedrijven, overheid en landbouworganisaties. In het terugdringen van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater trekken zij gezamenlijk op en daarin is al veel bereikt.
Op het gebied van waterkwaliteit gelden meerdere doelstellingen. Zo is afgesproken dat in 2023 het aantal normoverschrijdingen nog maar 10 procent is van wat het in 2013 was. Van deze 90 procent reductie was halverwege (in 2018) ongeveer 50 procent gerealiseerd. Door nawerking van eerder ingevoerde maatregelen (verplichte reductie van drift en vrijwillige terugdringing van erfemissie) gaat dit nog verder dalen. Ook de in 2018 van kracht geworden zuiveringsplicht voor de glastuinbouw zal zijn effect nog hebben. Maar er moet meer gebeuren om de afgesproken 90 procent te halen. Daarom gaat er nu extra aandacht naar perceelemissie. Bovendien schrijft de Kaderrichtlijn Water voor dat er in 2027 helemaal geen normoverschrijdingen meer zijn. De Toekomstvisie Gewasbescherming 2030 gaat nog een stap verder: in 2030 nagenoeg geen emissie.
Ten slotte: normoverschrijdingen in het oppervlaktewater werken door in het toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen. Dat is ook een belangrijke reden om emissie terug te dringen.

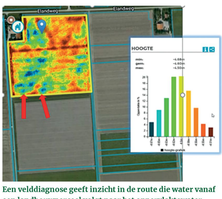

Een velddiagnose geeft inzicht in de route die water vanaf een landbouwperceel volgt naar het oppervlaktewater. (Beeld: boerenbunder.nl)

Introductie van de perceelemissiescan

In januari 2020 is de perceelemissiescan geïntroduceerd. Deze is te vinden op de website Toolbox Emissiebeperking. Op deze website is ook de al eerder geïntroduceerde erfemissiescan te vinden.
In de perceelemissiescan vult een teler per perceel drie vragenlijsten in. De vragen hebben betrekking op onder meer grondsoort, risico op verslemping (dichtslaan bodem), slecht doorlatende lagen, helling en de aanwezigheid van plassen en stroombanen op het land. Op basis van de ingevulde vragen wordt het perceel in een risicoklasse ingedeeld en krijgt de teler suggesties voor te nemen maatregelen.
In 2017 publiceerde Nefyto de 'Veldgids afspoeling en erosie'. De online perceelemissiescan is hiervan een digitale afgeleide.
Bij de ontwikkeling van de scan werkte Nefyto samen met TOPPS, een project vanuit de Europese gewasbeschermingsbedrijven die zich richt op reductie van emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater. TOPPS, gestart in 2005, gaat nu verder als CleanWaters.

Klaas Jilderda, Nefyto:

'Maatregelen sluiten goed aan bij de praktijk'

"In de land- en tuinbouw is de laatste jaren steeds meer aandacht voor de bodem", zegt Klaas Jilderda, voorzitter van de werkgroep water van Nefyto. "Een goede bodemconditie is gunstig voor zowel de opbrengst als voor het tegengaan van perceelemissie. Beide doelstellingen gaan dus hand in hand. Dat geldt ook voor het tegengaan van emissie van meststoffen. In het kader van de aandacht voor perceelemissie spreek ik regelmatig telers. Ik merk dat veel telers zich bewust zijn van de conditie van hun percelen en weten waar de problemen zitten met de waterafvoer. Ik zie ook dat de maatregelen die wij bedenken om perceelemissie tegen te gaan, goed aansluiten bij de praktijk. Dat stemt uiteraard hoopvol." Momenteel loopt in Drenthe (op de Hondsrug) een project rond het tegengaan van perceelemissie, waarin alle telers binnen een gebied meedoen. "Daarin voert iedereen maatregelen uit om perceelemissie tegen te gaan. Ik ben benieuwd naar de resultaten", aldus Klaas Jilderda. Samen met Joris Roskam (Bayer, Nefyto) en Rien Klippel (Unie van Waterschappen) geeft Klaas Jilderda het komend en daaropvolgend seizoen voorlichting aan adviseurs over het tegengaan van perceelemissie.

Van drift naar erf naar perceel

Voor het terugdringen van de emissie naar het oppervlaktewater wordt het in Nederland niet gezocht in grote teeltvrije zones, omdat landbouwgrond hier te duur is om niet volledig te benutten. Goede landbouwpraktijk en de inzet van technologie zijn de aangewezen middelen om emissie te reduceren.
Aanvankelijk ging de aandacht vooral naar driftreductie. Inmiddels is dat wettelijk geregeld: technieken die 75 procent driftreductie geven, zijn in Nederland verplicht. Daarin loopt ons land voor op omringende landen. Na driftreductie werd de focus verlegd naar erfemissie. Dit bleek een belangrijker emissieroute dan lang werd gedacht. De online erfemissiescan werd ontwikkeld en veel landbouwbedrijven hebben hier gebruik van gemaakt om hun erfemissie terug te dringen. Perceelemissie is nu de volgende route die wordt aangepakt. Ook deze route is nog wel eens onderschat, omdat er veelal van wordt uitgegaan dat Nederlandse percelen vlak zijn.

Een FAB-strook (functionele agrobiodiversiteit) draagt bij aan het voorkomen van perceelemissie.

Wat kan een teler doen?

Het terugdringen van perceelemissie is grotendeels maatwerk, omdat verschillende factoren een rol kunnen spelen. De essentie is het vergroten van het infiltrerend en waterbergend vermogen van de bodem. Mogelijke maatregelen zijn:
• Verhogen van het organische stof gehalte van de bodem (effect op langere termijn).
• Niet-kerende grondbewerking toepassen (in plaats van ploegen). Dit is vooral een teelttechnische keuze, waarin voor een teler ook andere factoren dan alleen perceelemissie meewegen.
• Het doorbreken van slecht doorlatende lagen.
• Voorkomen van slemp ('dichtslaan').
• Voorkomen van plasvorming door erosiestoppers of het aanbrengen van drempels of putjes op het perceeloppervlak. Indien nodig kan een greppel worden gegraven. Deze leidt dan niet naar de sloot, maar naar een lagunegreppel aan de perceelrand, waar het water in de bodem kan zakken.
• Akkerranden inzaaien met gras of diepwortelende bloeiende planten.
• Zogeheten run-offs inzaaien met gras. Een run-off is een strook waarover steeds veel water wegstroomt. Gras vergroot het infiltrerend vermogen.

Wafelrol biedt kansen

TOPPS (tegenwoordig CleanWaters) is nauw betrokken bij de ontwikkeling van de zogeheten wafelrol. Dit is een werktuig voor grondbewerking dat een wafelstructuur maakt op een perceel. Deze wafelstructuur gaat het weglopen van hemelwater tegen. De ontwikkeling gebeurt in samenwerking met een machinefabrikant. Vorig jaar is er een prototype getest dat nog niet naar volle tevredenheid functioneerde. Al enkele jaren zijn er demoprojecten die aantonen dat het concept effect heeft. Ook dit seizoen zijn er weer demo's, met een verbeterde rol. De verwachting is dat er binnen afzienbare tijd een goed werkend model op de markt gebracht kan worden.

CLEAN waters

Het terugdringen van perceelemissie is grotendeels maatwerk

Teeltvoorschriften ondersteunen geïntegreerde gewasbescherming

WETTELIJK VASTGELEGDE VOORSCHRIFTEN, DIE GOED WORDEN NAGELEEFD

Telers zullen in de toekomst nog meer IPM (Integrated Pest Management, geïntegreerde gewasbescherming) moeten toepassen. IPM is een breed begrip en er zijn verschillende interpretaties van. Minder bekend is dat voor de Nederlandse akkerbouw een aantal wettelijk vastgelegde teeltvoorschriften geldt, die gericht zijn op de preventie van ziekten en plagen, en die daarmee IPM ondersteunen.

Over welke regelgeving gaat het?

Nederland kent al geruime tijd een aantal wettelijk vastgelegde teeltvoorschriften, ter voorkoming en beheersing van ziekten en plagen. Denk hierbij aan verplichte vruchtwisseling en bedrijfshygiënische maatregelen. Deze voorschriften zijn vastgelegd in regelingen onder de Plantenziektenwet (wordt Plantgezondheidswet), de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, en de Zaaizaad- en Plantgoedwet.
Veel van de voorschriften waren oorspronkelijk vastgelegd in verordeningen van het toenmalige Landbouwschap. Toen dat eind jaren negentig werd opgeheven, gingen deze over naar Productschap Akkerbouw en Productschap Tuinbouw. Met het opheffen van de productschappen, eind 2014, zijn de voorschriften opgenomen in de nationale wetten.

De teeltvoorschriften (beknopt)

gewas/onderwerp	ziekte/onkruid/probleem	maatregel
aardappelen	aardappelmoeheid	vruchtwisseling één op drie of ruimer
aardappelen	phytophthora	afvalhopen tijdig afdekken, aardappelopslag en ziektehaarden bestrijden
aardappelen	wratziekte	in preventiegebieden verbod op zwaar vatbare rassen
aardappelen	onder meer ringrot	snijverbod pootgoed (behalve voor eindteelt)
aardappelen	diverse ziekten	alleen goedgekeurd pootgoed gebruiken (NAK, ATR, TBM)
bieten	vergelingsziekte	bietenvoorraad tijdig opruimen
uien en sjalotten	valse meeldauw en koprot	afvalhopen tijdig afdekken, uienopslag en ziekte-haarden bestrijden
bomen en vaste planten	aardappelmoeheid (AM)	teelt op AM-vrije percelen
zaaizaden	diverse ziekten	scheiding eigen en NAK-zaaizaad
onkruiden	wilde haver	verplichte bestrijding
onkruiden	knolcyperus	teeltverbod, verplichte bestrijding en reiniging
gewasbeschermings-middelen	emissie	verplichte spuitkeuring
gewasbeschermings-middelen	emissie	verplichte reiniging gebruikte verpakkingen

Bert Waterink, NVWA

Bijdrage teeltvoorschriften aan IPM

IPM heeft onder meer als doel duurzaamheid van teelten te bevorderen. De principes van IPM zijn vastgelegd in de Europese Richtlijn Duurzaam Gebruik Gewasbeschermingsmiddelen. Iedere teler werkt volgens deze principes. Daarbinnen heeft hij de ruimte om zijn teelt naar eigen inzicht in te richten en uit te voeren. De wettelijke teeltvoorschriften leggen een basis voor IPM, omdat iedere teler (in een bepaald gebied) zich daaraan moet houden. Daarnaast geldt voor telers de verplichting van de Gewasbeschermingsmonitor.
"De teeltvoorschriften ondersteunen IPM zeker", stelt Bert Waterink, sectormanager akkerbouw fytosanitair bij de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)**. "De teeltvoorschriften zijn vooral gericht op preventie en dat vertaalt zich zonder twijfel in minder bespuitingen en lagere doseringen. Je ziet overigens ook op steeds meer etiketten van gewasbeschermingsmiddelen aanwijzingen over hoe het middel in te zetten binnen IPM."
Er zijn geen cijfers bekend van de milieuresultaten dankzij de teeltvoorschriften, maar Bert Waterink is overtuigd van een positief effect. "Bij phytophthora in aardappelen, valse meeldauw in uien en vergelingsziekte in bieten is het duidelijk. Daar hebben de teeltvoorschriften direct effect op het aantal bespuitingen, doordat de ontwikkeling van de ziekte wordt geremd. Bij goedgekeurd pootgoed en het snijverbod wordt het algehele ziekteniveau in aardappelen verlaagd, wat ook het aantal bespuitingen beperkt. Bij de onkruiden knolcyperus en wilde haver wordt de vermeerdering en verspreiding beperkt, waardoor minder herbiciden nodig zijn. Bij aardappelmoeheid is het lastiger te duiden, maar ook hier werken de voorschriften ongetwijfeld door in een lager gebruik, doordat excessen worden voorkomen. Dat geldt ook voor andere teeltvoorschriften."

Teeltvoorschriften worden goed nageleefd

"We zien dat de Nederlandse telers zich goed houden aan de teeltvoorschriften", constateert Bert Waterink. "Eigenlijk is dat ook vanzelfsprekend, want de teeltvoorschriften zijn destijds door de sector zelf opgesteld. Telers zien het collectieve en individuele belang in van de voorschriften, voor de strijd tegen ziekten en plagen. Telers beseffen ook dat het effect van de voorschriften het grootst is als iedereen er zich aan houdt. Je beschermt daarmee je omgeving én je eigen oogst."
Naleving vraagt de nodige zorgvuldigheid van telers, schetst Bert Waterink. "Bijvoorbeeld bij gepachte grond. Het is verstandig om de informatie die een eigenaar geeft over eerdere gewassen te checken. Als pachter moet je niet blind vertrouwen op die informatie, maar altijd het grondgebruik online controleren op bijvoorbeeld Boer&Bunder."

Een aardappelafvalhoop, hier met aardappelopslag, kan een nieuwe infectiebron vormen voor phytophthora. Daarom geldt een afdekplicht.

Hoe is toezicht en handhaving geregeld?

Toezicht en handhaving van de teeltvoorschriften ligt bij de NVWA. De NVWA heeft de praktische uitvoering hiervan uitbesteed aan een drietal keuringsdiensten. Die keuringsdiensten zijn: NAK (akkerbouw), Naktuinbouw en de Bloembollenkeuringsdienst.
"In de praktijk werkt dit goed", aldus Bert Waterink. "Deze keuringsdiensten hebben een landelijk dekkend netwerk van kundige inspecteurs. Op die manier is er voldoende capaciteit om de pieken die dit werk kent op te vangen. Bij de controle van teeltvoorschriften moet er regelmatig veel gebeuren in een korte tijd. De NVWA heeft hier zelf de capaciteit niet voor."
In de praktijk komt het erop neer dat het toezicht op de teeltvoorschriften grotendeels door de keuringsdiensten wordt gedaan. Afhankelijk van het soort overtreding vindt de handhaving (waarschuwing, geldboete of proces-verbaal) plaats door een keuringsdienst of de NVWA.

Telers zien het collectieve en individuele belang in van de voorschriften

Nefyto Visie en Ambitie

Joris Roskam (Bayer CropScience)

'Strategie bedrijf gebaseerd op duurzaamheid'

Voor Joris Roskam, werkzaam bij Nefyto-deelnemer Bayer CropScience, is duurzaamheid een belangrijk onderdeel van zijn werk. In de rubriek Visie en Ambitie ditmaal de tweede aflevering van een korte serie interviews met de 'duurzaamheidsmensen' bij de gewasbeschermingsbedrijven.

Joris Roskam is geboren en getogen op een akkerbouwbedrijf in de Wieringermeer. In 1998 maakte hij de stap naar een distributeur, waar hij specialist in bloembollen was, om in 2009 bij **Bayer CropScience** te gaan werken. "Daar deed ik eerst marketing voor de fruitteelt, boomkwekerij en bollenteelt. Begin 2015 ben ik gestart met een functie gericht op duurzaamheid. Sinds eind 2019, na een reorganisatie bij Bayer, ben ik Sustainability and Stewardship Manager voor Nederland en Noord-Europa."
Op het gebied van duurzaamheid werkt Joris Roskam samen met onder andere zijn collega Jolanda Wijsmuller, die ketenmanager is. "Als het gaat om duurzaamheid, is samenwerking en dialoog met de keten belangrijk. Zo wil de retail bovenwettelijke eisen stellen aan residuen op eindproducten. Maar het is steeds de vraag of dergelijke eisen duurzaamheid dienen, want deze eisen hebben teelttechnische consequenties die ook hun milieu-impact hebben. Daarover zijn we in gesprek met de keten."

Nieuwe strategie

Aandachtsgebieden voor Joris Roskam zijn onder meer de Bayer ForwardFarm in Abbenes (een demofarm waar hoogproductieve landbouw wordt gecombineerd met duurzaamheid) en business stewardship. "Dat is het begeleiden van producten, gericht op veilig en verantwoord gebruik."
Biologische middelen zijn een belangrijk aandachtsgebied. "Hier komt ook de dialoog met de keten weer in beeld, want de retail ziet graag het gebruik van biologische middelen toenemen. Dat geldt ook voor Bayer zelf."
Met dit laatste duidt Joris Roskam op de nieuwe strategie van Bayer CropScience wereldwijd, die eind 2019 is gepresenteerd. "Die strategie houdt in dat duurzaamheid sterk wordt verweven met de keuzes die wij als bedrijf maken. De strategie is gebaseerd op enkele commitments, met doelstellingen voor 2030. Eén daarvan is dat we de milieu-impact van de landbouw met 30 procent willen verminderen. Dat doen we door landbouwers te helpen duurzamere technieken te hanteren. Bijvoorbeeld door het inzetten van productinnovatie en digitale tools om gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen nauwkeuriger te gebruiken. Een andere commitment is dat we de uitstoot van broeikasgas door de landbouw met 30 procent willen reduceren. Verder wil Bayer CropScience wereldwijd 100 miljoen kleine boeren, die nu verstoken zijn van kennis en technologie, ondersteunen door die kennis en technologie er naartoe te brengen."

Groene middelen

Bayer CropScience zet sterk in op groene middelen. "Die werken anders dan traditionele chemische middelen", legt Joris Roskam uit. "De mate van effectiviteit van een biologisch middel is sterk afhankelijk van omstandigheden. In het kader daarvan hebben we een project met akkerbouwers, waarbij we een biologisch middel in de praktijk onderzoeken. Met dit project willen we in beeld krijgen welke factoren de werking van het middel gunstig beïnvloeden. Een dergelijk project starten we binnenkort ook in de fruitteelt."
In het kader van duurzaamheid besteedt Bayer CropScience ook veel aandacht aan precisielandbouw. "De voornaamste doelstelling van precisielandbouw is rendementverhoging. Tegelijk dient het duurzaamheid, doordat je een gewasbeschermingsmiddel in de juiste dosering, op het juiste moment op de juiste plek brengt. Dat vermindert de milieu-impact."

'Als het gaat om duurzaamheid, is samenwerking en dialoog met de keten belangrijk'

Nefyto-voorzitter Carlos Nijenhuis met het certificaat van partnerschap.

NEFYTO TROTSE PARTNER DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL

Nefyto is op 5 maart 2020, samen met vele andere organisaties, trotse partner geworden van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Nefyto en de Nefyto-bedrijven besteden veel aandacht aan initiatieven op het gebied van biodiversiteit. Zo vindt er onder meer onderzoek plaats naar biodiversiteit in bloemenstroken op akkerranden en kijkt men naar de invloed van overige landschapselementen zoals houtwallen of bomenrijen.
Met ruim 70 zeer diverse partners beschikt het Deltaplan Biodiversiteitsherstel over een grote variatie aan kennis. Nefyto wil met haar kennis over de land- en tuinbouw en gewasbescherming hieraan bijdragen. Bovenal wil zij, zoals ook verwoord in de Nefyto Visie en Ambitie, de biodiversiteit dienen.

BESCHIKBAARHEID GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN EN COVID-19

Voldoende en veilig voedsel is ook ten tijde van de COVID-19-uitbraak van groot belang. Nefyto en de aangesloten bedrijven zetten zich volledig in om telers ook in deze tijd te kunnen voorzien van gewasbeschermingsmiddelen, zodat de voedselproductie door kan gaan. Nefyto staat in nauw contact met de land- en tuinbouworganisaties, distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen en ministeries. In de verschillende Europese lidstaten wordt op dit moment hard gewerkt om het transport van goederen ongehinderd door te laten gaan. De gewasbeschermingsbedrijven blijven attent op eventuele wijzigende omstandigheden.

ALTERNATIEVEN VOOR ONKRUIDBESTRIJDING

Sinds 2017 geldt er een verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op alle toepassingen buiten de landbouw, waaronder verhardingen. Bij het beheersen van onkruid in de openbare ruimte is men aangewezen op het gebruik van alternatieven. De alternatieven zijn echter niet altijd zonder risico. Steeds vaker worden niet-toegelaten middelen zoals azijn ingezet, waarvan het RIVM concludeert dat het risico's kan opleveren voor het milieu en de toepasser. Ook ontstaan er met enige regelmaat brandjes bij het gebruik van onkruidbranders. Nefyto en Artemis hebben een hoger beroep ingesteld tegen het verbod buiten de landbouw. Naar verwachting zal de zitting dit voorjaar plaatsvinden.

AFZETCIJFERS GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

Nefyto publiceert sinds lange tijd afzetcijfers van gewasbeschermingsmiddelen op haar website. Ook besteedt Nefyto specifiek aandacht aan groene middelen, door middel van de Graadmeter Groene Gewasbescherming. Onlangs is ook de NVWA begonnen met het publiceren van afzetcijfers, waarin naast de cijfers van Nefyto-bedrijven ook de cijfers van toelatinghouders die niet zijn aangesloten bij Nefyto zijn meegenomen. Op de website van de NVWA vindt u de afzetcijfers per werkzame stof in kilogrammen van de gehele gewasbeschermingsmiddelenmarkt in Nederland. Om de afzetcijfers van heel Europa te bekijken kunt u terecht op de website van Eurostat.

C O L O F O N

NEFYTO BULLETIN 1 –– APRIL 2020 –– JAARGANG 26

Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto. Nefyto – Dutch Crop Protection Association – behartigt belangen van bedrijven die chemische & biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE

Adres Nefyto, Hogeweg 16 –– Postbus 80523, 2508 GM Den Haag –– **Telefoon** (070) 750 31 00 –– **Mail** nefyto@nefyto.nl –– **Website** www.nefyto.nl –– **Twitter** @nefytoNL

TEKST EN REALISATIE

Fred Meijer tekst & redactie, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT

Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen

FOTOGRAFIE

Certis, Koppert, Fred Meijer, Ellen Meinen (bron: Agrio), Jo Ottenheim, Hans Prinsen

VERSPREIDING

Controlled circulation / ISSN 1382-3833 –– Afmelden voor het Nefyto Bulletin kan per e-mail: nefyto@nefyto.nl of telefonisch: (070) 750 31 51 –– Het Nefyto Bulletin wordt zowel in een gedrukte versie als digitaal verspreid. U kunt zich kosteloos op beide of één van beide uitgaven abonneren. Aan- en afmelden hiervoor kan via dit aanmeldformulier.